

Ze Sociálního ústavu Čsl. republiky.

„O duševně nemocných v lidské společnosti“ přednášel dne 23. května t. r. v Sociálním ústavě RČS MUDr. Fr. Kafka. — V úvodě podal přednášející historický přehled znalostí o duševních chorobách od nejstarších dob, dovedil na příkladech, jak se měnilo postupem času nazírání na duševně nemocné podle kulturního a sociálního vývoje, jak také podle těchto okolností se utvářela rozmanitě péče o duševně nemocné; ve starých dobách byli vylučováni ze společnosti, ve středověku trestáni často i smrtí, ač lékaři marně poukazovali na to, že duševní choroba má fyzické příčiny. Ojedinelé snahy lidsky cítících jednotlivců, aby nemocní byli vyproštěni z vězení, neměly až do XVIII. století valného úspěchu. Teprve idee revoluce francouzské, pronikající do všech stránek lidské působnosti, působily příznivě na otázku péče. Oslobozujícím činem bylo, když se r. 1792 podařilo francouzskému lékaři Filipu Pinellovi vymoci, že nemocní na příště nesměli býti již připoutáni řetězy, nýbrž svěřeni lékařům. Od té doby teprve se datuje rozvoj řádné péče o choromyslné a také tím nastal rozmach pro celou psychiatrii. Brzy na to založena Esqirolem v Paříži psychiatrická klinika a potom i v Německu Langemannem první léčebný ústav pro duševně choré. V polovici XIX. století jsou již zakládány v četných zemích Evropy i v Americe ústavy pro choromyslné; poměrně více ústavů je budováno pro epileptiky a slabomyslné.

Pronikavý vliv na vývoj péče o duševně nemocné mělo zvláště zákonodárství německé od r. 1870. Tím teprve byl dán pevný základ systematické péči. Rozdíl je velmi dobře patrný z tohoto srovnání: V r. 1877 bylo v Německu pouze 207 ústavů s 30 tisíci lůžky a 40 tisíci nemocnými, kdežto v roce 1911 již bylo ústavů 530 se 150 tisíci lůžky a 227 tisíci nemocnými. V Německu byl vývoj péče tak příznivý, že v r. 1911 již byl aspoň splněn Kraepotininův požadavek, že na 100.000 obyvatel již bylo 200 lůžek. U nás by muselo býti podle tohoto minimálního počtu, který je v Anglii a Americe daleko vyšší, v Čechách na 30 tisíc lůžek v ústavěch, zatím co je v Čechách pouze přes 8 tisíc nemocných ústavně ošetřováno. Je jisto, že trpíme značným nedostatkem ústavů a že mnoho nemocných nemůže býti umístěno.

Dále se přednášející zmínil o zásadách ústavní péče, o organizaci ústavů pro choromyslné v Čechách. Podrobně rozvedena v přednášce kapitola o právních otázkách a dozoru na péči, o usancích a předpisech pro přijímání nemocných do ústavů, pak o hygienických problémech v ústavní péči, dále byl podán přehled, jak se vyvíjela péče mimostátní, zvláště rodinná v cizině a u nás. Sledován vliv našeho zákonodárství na péči, upozorněno na nepříznivé důsledky zákona č. 77 o finančním hospodářství svazků územní samosprávy, zákon o reformě správy a zákonů o platové systemisaci, jež přinesly neklid v okruh zaměstnanců. Ze širších hledisek probrán zvláště sociálně biologický a národohospodářský význam duševně chorých a v závěru podány ideové výklady pro vývoj naší péče, zvláště upozorněno na široký rámec mezinárodního hnutí pro duševní hygienu a vysloven požadavek, aby u nás ustaveny byly spolky pro péči o duševně nemocné a úchylné za účasti ministerstev, sociálních a zdravotních institucí, obcí a jiných významných činitelů.